

# Bixente Ameztoyren azalak

LAGUN BAT liburu-joslea zuela esan zidan behin aitak, eta etxean barreiaturik zebiltzan ARGIAK josi eta azalezatzeko emango zizkion. 18 edo 19 urte izango nituen eta artikulua idazten nituen lantzean behin *Zeruko Argian*. ARGIA lurrekoa zen jadanik, *Zeruko Argian* hura izenburuan eta Mikel Atxagaren prologoa babesgarriak ziren arren. Gordelekua ere kaputxinoena zen: Elixabete, Pilar eta Lurdesen bulegora inguratzen ginen noizean behin euskal herrietako punta guztietatik Joxemari, Ermiñe, Mikel, Felix, Txema, Koldo, Balere eta beste asko.

Bixentek ARGIArako portadak egiten zituen. Portadak gustatzen zitzaizkidan. Irudi enkantatuak ziren, xamurrak, umorezkoak. Koadro bakoitzak bazuen zerbait ustegabekoa. Susmatzen zen pintura bakoitzeko naturaltasuna eta aldi berean, lan lasai eta zaindua. Hitzik gabe, imajina poetiko ikusgarria izaten zen koadrokoa, non atseginarean zentzua errealtatearen zentzuaren gainean lebitatzen ikusten baitzen.

Magritte Donostian, eta Villabonan. Paisaian eta jendearen artean. Ikusten zen Bixente hiriko kaleetatik ibiltzen zela gau zatiak biltzen. Baserrien arteko bideetatik egurasten zela, tresna desagertuak biltzen zituela soro eta troken ertzean. Ematen zuen kostaldeko bidetik autoan joan eta ostadarrari begira geratzen diren horietakoa zela, ostadarra alboan edo atzean agerturik ere autoa martxan begira geratzen direnetakoa.

Ez dut data zehatzik gogoan eta, gainera, data zehatzekin markatzeko modukoa den ere ez dakit, apur bat itxuragabekoa ere bazelako denbora hura. 1975-1980 aldian zaila izan zen jendearentzat eta paisaiarentzat ere. Takateko asko ematen zizkiguten orduan. Bazirudien dena ari zela laster aldatzen eta bazirudien gau harrizko luzea astiro eta gutxi argituko zela. Egunak luzeak zirela ematen zuen eta aldrebesak, eta gauak are arraroagoak. Dena harea ari zela egiten, Bernardok idatzi zuen bezala, Etiopian. Ziurtasun gutxi eta ilusio asko, eta ziurtasun gutxi.

Barrikadak ere izaten ziren kaleetan tra-

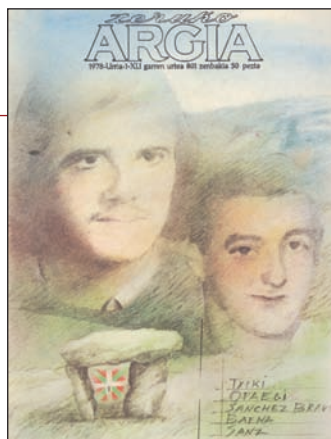
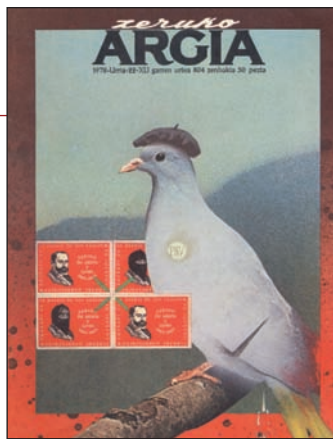
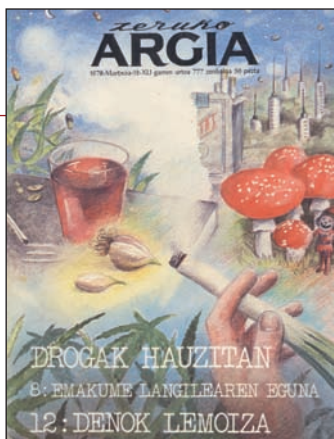


bes. Politika nahinora heltzen zen, literatura, musikara eta pinturara. Bixenterenak ez ziren azalak ere oroitzen ditut, errealtate gupidagabeak pintatutakoak, Amparoren biluztasun ubelduarena, esate baterako. Iku-rrina debekaturik zegoen, artean, hagatik ziren hainbeste erabiltzen kolore berde, gorria eta zuria disimulan bezala. Buzo urdinarekin sartzen ziren langileak fabrikara oraindik, XIX. mendean bezala. Eta mundu guztiak nahi zuen zerbait egin Lemoizko zentral nuklearraren aurka, listua bota behintzat. Gazte gehienak, gero sekula atera ezin izateko moduan hanka sartzeko prest geunden, edozertan, maiteminean, politikan edo beste edozein adikziotan. Edozer gauza zen anti-erlijioso, anti-kapitalista, anti-patriotikoa, eta iraultzailea. Interesgarriak ziren gauza gehienak arriskutsuak ziren, zeren Guardia Zibilararen kuartelean amai zitezkeen.

Eta horrela, astebete pasatu eta denboraren laburpen lez heltzen zen Bixenteren azala. Asterik aste, ustekabekoa, harrigarria, ederra izaten zen Bixenteren portada. Eszena lasaiak, lasaitasun horretan zerbait gertatzeaz zegoelako airearekin. Esplikazio errazetatik, museoetatik bezala, zeharo apartatzen ziren koadroak. Ikonografia sumagarria, errealtatearekiko mesfidantza eragiten zuelako.

Behin, pertsonalki ezagutu nuen, aldizkariaren gordeleku kaputxinoan. Ez zen handinahia. Apala, berba egin baino gehiago entzuten zuen. Bai pinturan eta bai bestetan ere bila ari zela ikusten zen. Umorea ere bazuen, umiltasunez egiten zuen barre, lehengo bere buruaz egin behar balu bezala aske eta adiskidetasunez egiteko. Harekin egon eta, umiltasun harekin, inpresioa ematen zuen halako koadro haietako batetik irtendako pertsonaia zela. Figura bat, lekuz kanpo, askatasunaren bila, izateko derrigorren kontra, izateko aukeren bila.

Aitak, lagun liburu-joslea zuela eta, etxean barreiaturik zebiltzan ARGIAK josiko zituela esan zidan, nire artikulua gordetzeko. Nire artikulua ez zitzaizkidan ardura, baina



baietz esan nion, ARGIA haietan sasoiaren azalpen moduko zerbait egon zitekeela pentsatuz. Egun batzuetan heldu ziren aldizkariak bi edo hiru liburu jositan. Baina ARGIA horien azalak falta ziren. Jostunak, kolorez eta paper distiraz azalak desberdinak irudituko zitzaizkion, eta zuri beltzeko orriak baizik ez zituen josi. Gogoratzen dut aita, nire protesta aguantatzen, koloretako azalak non zeuden, azalak ezinbestekoak zirela, portadak zirela inportanteena, liburu-joste taile-rean edo zabortegiren batean galduko zirenak. Aita lagunaren etxera joan zen biharamunean eta pozik ekarri zituen azal guztiak solte eskuan.

Inportantea zen azal haiek errekupe-  
tzea. Zeren portadetako une soseguan den-

bora –denbora pasatua, denbora presentea eta denbora futura– laburbiltzen zen, esandakoarekin eta isildutakoarekin, gertatutakoarekin eta gertatu ez zenarekin. Eta hara hemen berriro portadak, denbora zeharkatuz heldu direla, zabal daitezkeen atak balira bezala. Imajina poetiko ikusgarriak, irudi bihurturiko benetako gauzak eta egiazko bilakatzeko gogoarekin dirauten fantasiak. Liburua ondo josita, jostunak testuak ahaztu dituela oraingoan, ea ikusten eta sentitzen den denbora –orainaren iragana, iraganaren oraina eta iraganaren etorkizuna— Bixenteren azaletan. ■

**Joseba Sarrionandia**



# AMASA VILLABONATARRON KOMUNI KAZIO TRESNA

[www.villabona.net](http://www.villabona.net)

egin klik!



AMASA-VILLABONA  Villabonako udala



**VICENTE  
AMEZTOY**  
gogoan